

Norsk forening for OljeRegnskap og -Skatt

Kristiansand, 11. Juni 2001

**- Utviklingstrekk i regnskapslovgivningen og
standardsetting -**

Steinar S. Kvifte

Statsautorisert revisor

Viktige hendelser som har påvirket regnskapsutviklingen det siste 10-året

---

- Europeiske selskapers økte finansieringsbehov på 90-tallet og spesielt behovet for økt egenkapitalfinansiering
- Bankkriser og spesielt kriser i det amerikanske sparebankvesenet
- Skandaler knyttet til bruk av finansielle instrumenter
- Asia-krisen
- “Shareholder Value” blir populært
- SEC (USA)’s kamp for “investor protection”

Krav til et kvalitetssystem for finansiell informasjon

- Høy kvalitet regnskapsstandarder
- Høy kvalitet revisjonsstandarder
- Effektive kvalitetssikringsrutiner i revisjonsselskapene
- Ekstern kvalitetskontroll av revisjonsselskapene
- Effektiv tilsynsfunksjon

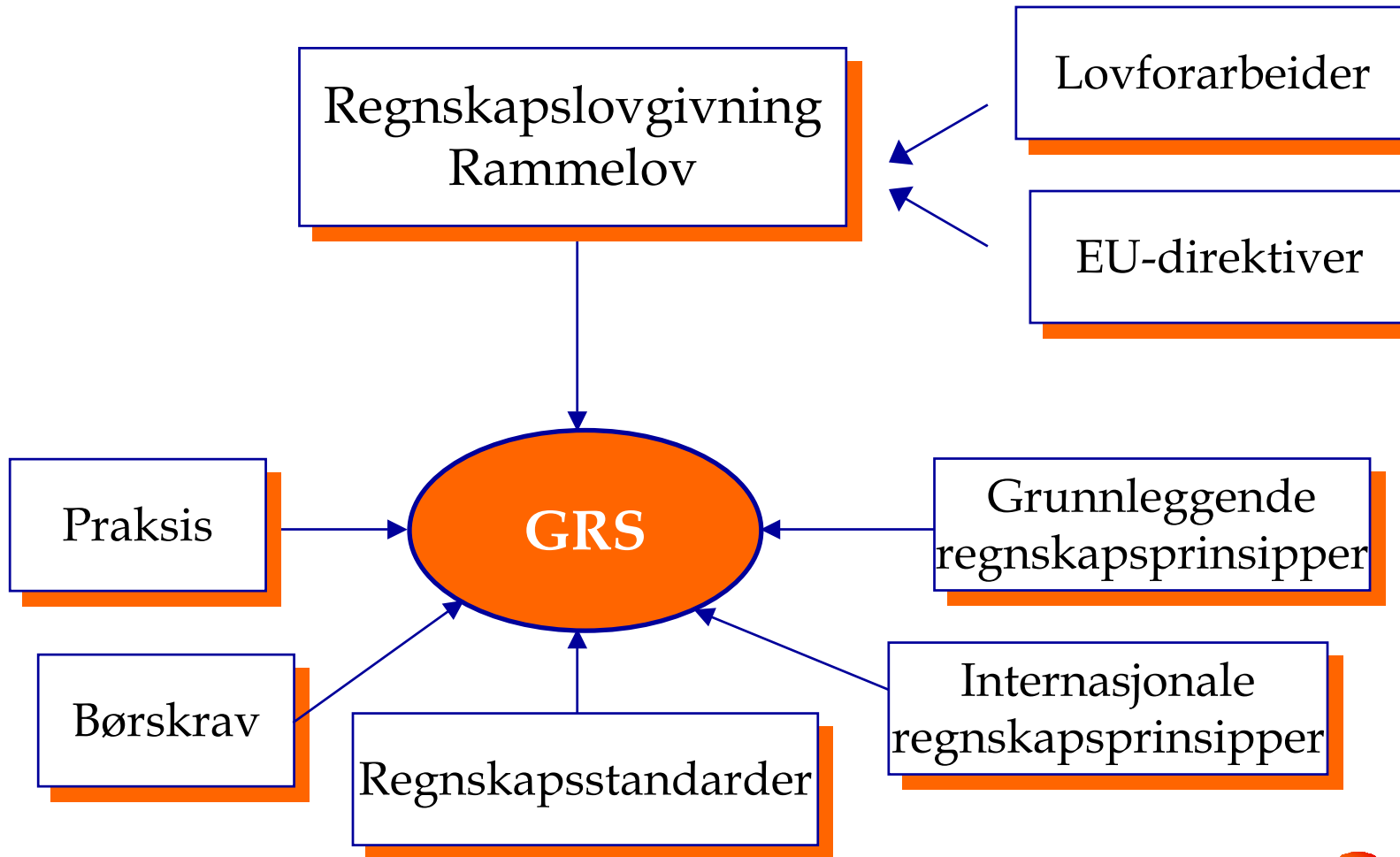
Kvalitetskrav til finansiell informasjon

- Sammenlignbar informasjon
- “Synlighet” vedrørende transaksjoner og hendelser
- Tilleggsinformasjon for å sikre fullstendig og forståelig informasjon

Regnskapsregulering i Norge

Regnskapsregulering i Norge

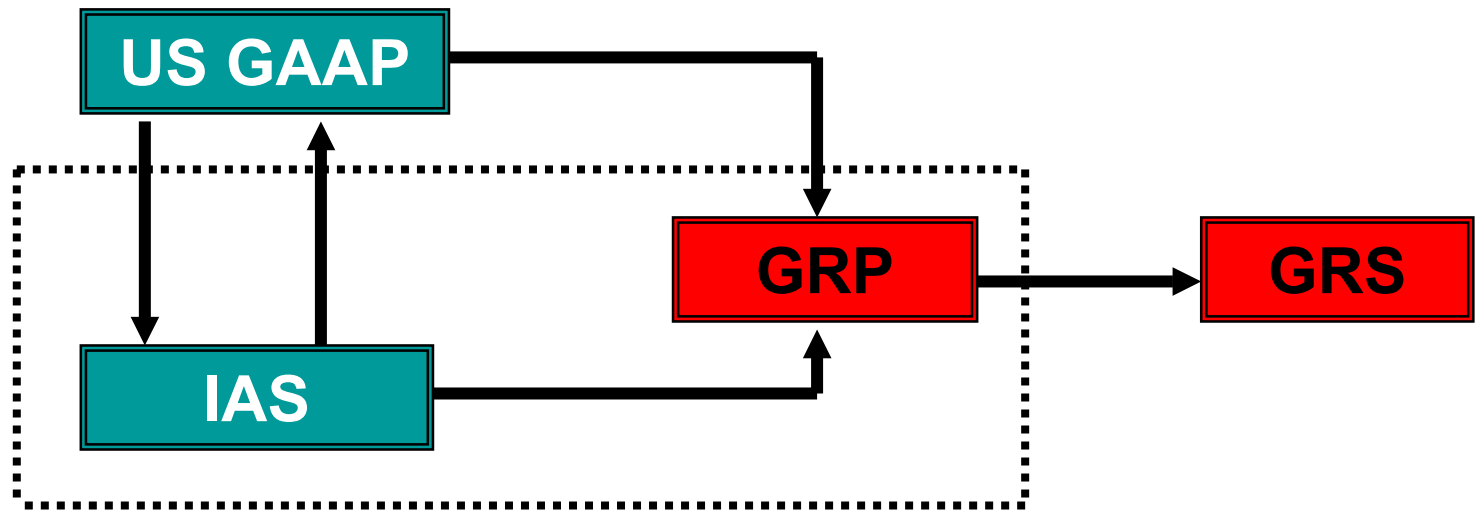

- Forholdet til internasjonale regnskapsprinsipper
  - ”..., men vil prisisere at utviklingen av ”god regnskapsskikk” I tillegg må bygge på en harmonisering til IAS-reglene som grunnlag for norsk standardsetting” (Innst O nr 61 (1998-99))
  - US GAAP

Regnskapsregulering i Norge

Utviklingen av god regnskapsskikk

- Norsk RegnskapsStiftelses rolle etter ny regnskapslov
  - Standardsettende organ
  - ”vidtrekkende kompetanseoverføring”, jf BI
  - Departementet presiserer at de ikke har tatt stilling til fremtidig utvikling, men angitt gjeldende situasjon

Utviklingen av god regnskapsskikk

■ Andre normgivende institusjoner

- Oslo Børs
  - Regnskapssirkulære
  - legger til grunn at også høringsutkast fra NRS følges
- DnR
  - egne uttalelser
- Finansdepartementet
  - lovfortolkning
- Kredittilsynet
  - om regnskapspliktige underlagt tilsyn

Utviklingen av god regnskapsskikk

- Utviklingen av regnskapsstandarder i NRS
  - Utredninger
    - prosjektgrupper
    - diskusjonsnotat
  - Høringsutkast
    - forslag til regnskapsstandarder
  - Foreløpig standard
    - på bakgrunn av høringskommentarer
    - anbefales fulgt
  - Norsk RegnskapsStandard
    - brukerne er gitt anledning til å erverve praktiske erfaringer
    - skal følges

God regnskapsskikk i praksis

- Innholdet i god regnskapsskikk etter ny regnskapslov
  - Mange uavklarte spørsmål, herunder
    - bruk av kontinuitetsgjennomskjæring
      - »ved fusjon og fisjon
      - »ved andre former for omorganisering
    - bruk av kontinuitetsunntak ved fusjon og konserndannelse
      - »kriterier for sammenslåing av tilnærmet likeverdige interesser
    - problemstillinger knyttet til egenkapitalmetoden
  - Stiller store krav til regnskapsprodusentene

Regnskapsregulering i Norge

- Forholdet til internasjonale regnskapsprinsipper
  - tradisjonelt US GAAP-orientert
  - IAS har på 90-tallet fått en stadig mer sentral rolle
    - kjerne av regnskapsstandarder
      - »IAS på US børs
  - internasjonalisering av kapitalmarkedene øker behovet for harmonisering av regnskapsprinsipper
  - avvik mellom IAS og US GAAP

Regnskapsregulering i Norge

- Forholdet til internasjonale regnskapsprinsipper
  - EU Kommisjonen vedtok i februar 2001 et forslag om å gjøre IAS gjeldende for alle børsnoterte selskaper fra og med 2005
    - ligger til behandling i EUs Ministerråd
    - forslaget omfatter Norge gjennom EØS-avtalen

IASC - Viktige hendelser i løpet av de siste årene

- Kjerne av IAS'er ferdig utarbeidet
- IOSCO's godkjenning av 30 IAS'er, men
  - avstemming mellom IAS og nasjonale standarder (skattefordeler ved oppkjøp, gevinst ved salg med tilbakeleie, avsetning for restrukturering o.l., avskrivning av goodwill o.l., inntektsføring av negativ goodwill, nedskrivning av anleggsmidler, sikringsvurdering, etc.)
  - tilleggsopplysninger utover IAS
  - visse fortolkninger
  - unntak fra IAS i ekstraordinære tilfeller
  - “fair presentation”??
- EU Kommisjonens forslag om å gjøre IAS gjeldende for alle børsnoterte selskaper

Fra IASC til IASB (1. januar 2001)

- Selvstendig stiftelse - uavhengig av IFAC
- Styre med 14 medlemmer, herav 12 medlemmer på heltid
- Styret velges ut fra faglig kompetanse og ikke geografisk representasjon
- Driftsbudsjett utgjør omlag GBP 10 millioner pr. år

Konsekvenser av IASC's omorganisering

- Færre valgmuligheter
- Mer detaljerte regler (tilsvarende US GAAP)
- Nye standarder som vil gi en rekke kontroversielle løsninger

Sentrale regnskapsfaglige problemstillinger

- Oppkjøp og sammenslåinger
  - kontinuitet?
- Immaterielle verdier og eiendeler
- Virkelig verdi
  - Finansielle instrumenter
- “Reporting Financial Performance”
- Transaksjoner med vederlag i aksjer
- Kontrakter
- Spesielle transaksjoner
  - forsikringsforpliktelser
  - lete- og utbyggingsutgifter vedrørende olje, gass og andre naturressurser

Andre forhold

- Finansiell informasjon i elektronisk format
- Små selskaper
- Offentlig sektor

Spesielt om Extractive Industries

- Issues Paper om Extractive Industries
- Omhandler petroleum (oil and gas) and mining industries
- Foreløpige konklusjoner
  - Egen standard påkrevd
  - Spesielle problemstillinger for petroleum-industrien må løses spesielt
  - Historisk kost basert, ikke basert på estimerte reserveverdier
  - Opplysninger om reserver mv gis som tilleggsinformasjon

Spesielt om Extractive Industries

■ Foreløpige konklusjoner

- Successful effort anbefales
- Utgifter knyttet til forprosjekter bør kostnadsføres
- Direkte oppstartsutgifter bør balanseføres
- Utviklingsutgifter balanseføres når utvinning er besluttet
- Unit-of-production avskrivninger
- Reversering av tidligere kostnadsføring bør ikke tillates
- To alternativer bør aksepteres mht finansieringsutgifter: Balanseføring og kostnadsføring

Spesielt om Extractive Industries

■ Fremdriftsplan

- Høringsfrist Issues Paper 30 juni 2001
- Draft Statement of Principles
- Exposure Draft
- IAS

Standardsetting i Norge fremover

- Norsk RegnskapsStiftelse
  - Ingen funksjon?
  - Oversettelsesorgan?
  - “Intelligente oversettelser”?
  - Fortolkende organ?
  - Standarder for andre enn børsnoterte foretak?

Avvik mellom IAS og GRS

- Normalt begrenset til 4-6 områder
  - Fusjoner og oppkjøp
  - Virkelig verdi verdipapirer og andre finansielle instrumenter
  - Sikringsvurdering
  - Nedskrivning anleggsmidler
  - Utbytte
- I verste fall kan det likevel oppstå 30-40 forskjeller

Avvik mellom IAS og GRS

- Påbudte IAS-løsninger ikke tillatt etter GRS
  - Egen EK-oppstilling
  - Utbytte er EK, ikke gjeld
  - Kontinuitetsfusjoner uavhengig av varighetskriteriet
  - Emisjonsutgifter skal gå til fradrag i innskutt kapital
  - Inflasjonsjustering av regnskaper ved høyinflasjon
  - Nedskrivning av immaterielle eiendeler uavhengig av om verdifallet er forbigående eller ikke når eiendelen er under utvikling og avskrivningsperioden overstiger 20 år

Avvik mellom IAS og GRS

- Påbudte IAS-løsninger ikke tillatt etter GRS
  - Finansielle eiendeler skal vurderes til virkelig verdi, men enkelte unntak
    - egengenererte lån og fordringer
    - investeringer som skal eies til forfall
    - finansielle eiendeler som ikke omsettes i et aktivt marked
  - Finansiell gjeld vurderes til amortisert kost, med enkelte unntak
    - gjeld som inngår i en handelsportefølje
    - derivater som fremstår som gjeld
  - Visse eiendeler knyttet til jordbruk, skogbruk og fiske skal vurderes til virkelig

Avvik mellom IAS og GRS

- Alternative løsninger etter GRS ikke tillatt etter IAS
  - Ingen omklassifisering av første års avdrag langsiktig gjeld
  - Resultatføring av urealisert tap på rentebærende gjeld som skyldes renteendringer (bare tillatt for gjeld som inngår i en handelsportefølje etter IAS)
  - Gevinster og tap ved tilbakekjøp av egne obligasjoner amortiseres som en korreksjon til rentekostnaden (umiddelbar resultatføring etter IAS)
  - Tillater 3 måneders “betenkningstid” ved avsetning for restrukturering ved oppkjøp
  - Tillater hensyntagen til fremtidige salgsgevinster ved beregning av restruktureringsavsetning

Avvik mellom IAS og GRS

- Alternative løsninger etter GRS ikke tillatt etter IAS
  - Tillater nåverdiberegning av utsatt skatt ved oppkjøp
  - Tillater gradvis oppbygging av fjerningsavsetning (etter IAS skal avsetningen reflekteres i anskaffelseskost)
  - Tillater avsetning for periodisk vedlikehold
  - Forskningsutgifter kan i noen tilfeller balanseføres
  - Resultatføring av utviklingsutgifter er tillatt (selv om de tilfredsstiller balanseføringskriteriene)
  - Sammenstillingskriteriet åpner for større grad av balanseføring av egenutviklede immaterielle eiendeler

Avvik mellom IAS og GRS

- Alternative løsninger etter GRS ikke tillatt etter IAS
  - Tillater unnlatelse av nedskrivning når kontantstrømtesten møtes
  - Verdisikring av fremtidige transaksjoner som ikke er kontraktsfestede
  - Tillater omregning til funksjonell valuta av regnskap i utenlands valuta i høyinflasjonsland (US GAAP)
  - Tillater flere metoder for omregning av fastrentepengeposter i utenlandsk valuta
  - Tillater større grad av periodisering i delårsrapporter
  - Tillater at selskaper som rapporterer etter US GAAP legger intern rapporteringsstruktur som grunnlag for segmentrapporteringen

Avvik mellom IAS og GRS

- Forhold ikke regulert i IAS
  - Fisjon
  - Transaksjoner mellom selskaper under samme kontroll
  - Skatt knyttet til rederi-, olje- og kraftnæringen
  - Aksjebasert avlønning

Avvik mellom IAS og GRS

- Avvik som følge av overgangsreglene til ny regnskapslovgivning
  - Fusjoner
  - Oppskrivninger
  - Leasing
  - Finansieringsutgifter for egentilvirkede eiendeler

Avvik mellom IAS og GRS

- Avvik som følge av ulik praktisering
  - Størrelseskriteriet ved kontinuitetsunntak
  - Inntektsføringsprinsipper
  - Konsolidering av Special Purpose Entities
  - Regnskapsføring av innskudd i felles kontrollerte virksomheter
  - Diskonteringsrenten ved beregning av pensjonsforpliktelsen

Avvik mellom IAS og GRS

- Alternative IAS-løsninger ikke tillatt etter GRS
  - Ingen inndeling i OM/AN og KG/LG i balansen tillatt
  - Funksjonsinndeling av driftskostnadene tillatt
  - Markedsverdivurdering av visse varer tillatt
  - Tillatt med LIFO for varer
  - Resultatføring av vesentlige feil tillatt

Avvik mellom IAS og GRS

- Alternative IAS-løsninger ikke tillatt etter GRS
  - Oppskrivning av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler tillatt
  - Tillater resultatføring av finansieringsutgiftene knyttet til egentilvirkede eiendeler
  - Tillater vurdering av eiendommer med investeringsformål til virkelig verdi
  - Eiersynet ved konsolidering

Avvik mellom IAS og GRS

■ Andre forhold

- Regnskapsføring av pensjon
  - tverrgående ordninger
  - avvikling av ordninger og nedbemanning
  - skillett tilskuddsplaner og ytelsesplaner
  - amortisering av planendringer når ordningen omfatter pensjonister

